



WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 1 września 2021 r.

ZP-KNPS.431.6.25.2021.AK

Pan
Mariusz Winiarz
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Polanicy Zdrój

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 16, 17 i 18 czerwca 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Polanicy Zdrój zwanym dalej „OPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 16 czerwca 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2021 r.

Jednostką kieruje Pan Mariusz Winiarz, zatrudniony na stanowisku Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy Zdrój.

Pan Mariusz Winiarz ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 24 sierpnia 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy Zdrój w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),

- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W kontrolowanym okresie Dyrektor Ośrodka nie potwierdzał prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie z art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 ze zm.) z uwagi na fakt, że niniejsze zadanie nie jest realizowane przez Ośrodek. Decyzje administracyjne w tym zakresie wydaje Burmistrz Miasta Polanica-Zdrój.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 12 i 16a ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było wniosków/zgłoszeń o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Gmina Miejska Polanica Zdrój nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki (pkt 3),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Miejska Polanica Zdrój nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2), gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było zgłoszeń w tym zakresie.

Gmina Miejska Polanica Zdrój w okresie objętym kontrolą nie opracowywała i nie realizowała projektów socjalnych (pkt 3a).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, dotyczące:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o taką pomoc. Nie wystąpiły potrzeby w tym zakresie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanicy Zdrój koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdrój w okresie objętym kontrolą nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne. Wszystkim zainteresowanym osobom zgłaszającym się do OPS udzielana była pełna informacja o prawach i obowiązkach wynikających z Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, a zwłaszcza o obowiązku alimentacyjnym. Pracownicy socjalni podczas wywiadów środowiskowych informują o sposobie wytaczania powództwa o roszczenie alimentacyjne, pomagają podopiecznym w pisaniu pozwów o ustalenie obowiązku alimentacyjnego osobom wymagającym tego typu wsparcia. Udzielano również informacji o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej (art. 110 ust. 5 ustawy).

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdrój nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdrój składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor OPS w Polanicy-Zdrój spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł, a od 30.05.2021 r. w wysokości 400 zł miesięcznie, wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy

społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną (za wyjątkiem A.B.K.). Dodatek ten nie był wliczany do wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych. W aktach personalnych pracowników Ośrodka znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie tego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Polanica-Zdrój zamieszkałą przez 5 950 mieszkańców, w tym 234 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2020 r.) i 5 890 mieszkańców, w tym 151 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.05.2021 r.).

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdrój nadzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w środowisku (3 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdrój spełnia wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy.

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielenia schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich sprawdzonych sprawach przed wydaniem decyzji przyznających miejsce tymczasowego schronienia nie zawarto ze stronami kontraktu socjalnego.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

2. W roku 2020 r. Ośrodek udzielił tymczasowego miejsca w schronisku dla osób bezdomnych 2 osobom. W sprawozdaniu rocznym MRPiPS-03 za I-XII 2020 w Dziale 2 B – Udzielone Świadczenia, w wierszu Schronienie – Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia wykazano 0 osób, podczas gdy faktyczna liczba osób, którym w roku 2020 udzielono tymczasowego miejsca w schronisku dla osób bezdomnych stwierdzona podczas kontroli wynosiła 2.

Z uwagi na powyższe stwierdzić należy, że dane zawarte w sprawozdaniu nie są spójne ze stanem faktycznym. Sprawozdawczość przekazywana do wojewody powinna być sporządzana w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach winny być wykazywane dane zgodne ze stanem faktycznym (art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy).

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 B. K. decyzją Nr OPS/Zas.Stał./8210/5671/2020 z dnia 17.08.2020 r. przyznano stronie zasiłek stały w wysokości 645,00 zł na okres od 1.01.2020 r. do 30.06.2022 r. Po nabyciu przez stronę uprawnień do świadczenia emerytalnego, na jej wniosek decyzją Nr OPS/Zas.Stał./8210/5813/2020 z dnia 21.12.2020 r. zmieniono rozstrzygnięcie ww. decyzji ustalając zasiłek stały w wysokości:

- 10,65 zł w grudniu 2020 r.,
- 30,00 zł od stycznia 2021 r.

Zgodnie z treścią art. 37 ust. 2 pkt 1 zasiłek stały w przypadku osoby samotnie gospodarującej ustala się w wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 645 zł miesięcznie i niższa niż 30 zł miesięcznie, o czym stanowi ust 3 wyżej przywołanego przepisu prawa.

W zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Pani Anna Borak-Kula pełniąca obowiązki Kierownika Dziennego Domu „Senior+” w Polanicy Zdrój w okresie od 1.08.2020 r. do 30.04.2021 r. w wymiarze pełnego etatu oraz w okresie od 1.05.2021 r. do 30.06.2021 r. w wymiarze ¼ etatu, od dnia 1.04.2021 r. zajmowała jednocześnie stanowisko Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko.

Godziny pracy obu jednostek częściowo się pokrywały. Jednak, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka nie zaburzało to pracy Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko, ani Dziennego Domu Senior+ w Polanicy-Zdroju. Część zadań przez Panią A.B.K. realizowana była w formie zdalnej oraz w godzinach popołudniowych. Rozwiązanie takie zostało przyjęte na okres dwóch miesięcy, tj. maj i czerwiec 2021 r.

W związku z powyższym stwierdzić należy, że nie powinno dochodzić do równoczesnego pełnienia funkcji Kierownika Ośrodka i Kierownika ośrodka wsparcia – Dziennego Domu „Senior+”. Za takim stanowiskiem przemawia konieczność zapewnienia efektywnego i przejrzystego sposobu funkcjonowania obydwu jednostek.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak sporządzenia kontraktu socjalnego przed wydaniem decyzji o przyznaniu tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych.
2. Nierzetelne sporządzenie sprawozdania MRPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2020 r.
3. Brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.
4. Błędne ustalenie wysokości zasiłku stałego w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Wydawać decyzje w zakresie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych po sporządzeniu z daną osobą kontraktu socjalnego.
Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Sprawozdawczość przekazywaną do wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.
Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.

3. Wysokość zasiłku stałego ustalać w wysokości nie niższej jak 30,00 zł miesięcznie.

Podstawa prawna: art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Podjąć działania zmierzające do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: 31 marca 2022 r.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zanilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta Polanica-Zdrój
- 2.a/a

